

Tady je Matej Skalický a tohle je Vinohradská 12.

Přišel čas prezidentky Čaputové. Vzniká první úřednický kabinet na Slovensku. To už byla vláda tak rozdrobená, že to dál nešlo, i když jsou za rohem předčasné volby. A kdo Slovákům, skutečně vládne. Vtám se našeho spravoda je na Slovensku, Ladislavanováka.

Dnes je úterý 9. května.

Ahoj Ládiom, vítej ve Vinohradské 12.

Ahoj Matej, dobrý den.

Vítám tě v Praze. Pod delší době si z Bratislavy udělal výlet a hle, co se nestalo.

Padla vláda.

O tom jsme se bavili už posledně, ale Eduarda Hegera už to tak nějak asi přestalo bavit, jak se mu vláda dorobí úplně.

Už přestal čekatá předčasné volby a bude to úřednická vláda. Čas prezidentky Čaputové.

On už asi řekněme neměl jinou možnost.

Úřednická vláda to je poprvé na Slovensku. To se ještě nestalo.

To je úplně poprvé. Ono se o tom už několikrát uvažovalo. Slovensku se k tomu několikrát přiblížilo.

Na příklad povražde Jana Kuciaka a Marteny Kušnírove.

Ale obvykle se podařilo najít nějakou politickou alternativu právě v březnu povražde v březnu 2018.

Roberta Ficata, kdy nahradil jeho náhradník ze strany Stranický kolega Peter Pellegrini.

Stejně tak, když odcházel Igor Matovič, tak místo ní nastoupil Stranický kolega Eduard Heger.

Ale nejvíc o možnosti úřednické vlády začalo mluvit teď vlednu popádu Hegerovi vlády.

Jednoduše je proto, že rozložení politických sil už v tohle chvíli neumožňuje žádnou stabilní většinu v parlamentu,

co se rozpadla čtyř kólyce je v národní radě většina nestabilný, vzniká obvykle ad hoc pro každý zákonc vlášť.

Vláda nad parlamentem už měsíc se neměla přes většivou kontrolu.

Do toho už nám vstoupila předvolební kampaň, to doprovází parlamentní smaršče.

Jsou tam spousty návrhu, návrhe několi vládní, ale poslanecké poslanci převzali kontrolu nad parlamentem.

Podme teda na vaš najnouší návrh, na reguláciu pornografie, prečo vlastně něco takého návrhu je?

Tak podlají z tých neurologou, neurovecou, tak sledováně takého to obsahu predospělých poškozujze mozok.

No a další návrh je novela zákona o rodných číslech, akho poslanci schvália.

Rodné číslo nebude možné měnit počas života občana.

Kritici to vidí jako ideologický útok konzervativných poslancov na transrodové osoby.

Často jsou tu návrhy populistické, rozdávání peněz.

Ovorí, že do buducej vládnej koalície vstupim len s podměnkou.

Vyplatění a odmení 500 eur každému, kto sa 30.9.2023 zúčastnil poliep.

Náhozaj to nie je sranda.

Takže ta úřednická vláda byla a je pohledem prezidentky Zuzane Čaputové to jediné.

To řešení, kterémuže přinest trochu stability, rozhodla se jmenovat někoho mimopolitiku, vládu odborníku a slíbel, že nikdo z ministru, které představí v následujících dnech, nebude kandidovat v těch bližících sevolbách.

Budi to teda vláda lidí, pre ktorých vládnuť nebude pred volebnou kampaniou.

Ministry mají reprezentovat, jak konzervativní tak liberální myšlenkové proudy,

takže by mohla být ta vláda o něco přijatelnější pro celé politická spektru.
Členové vlády se vyberali pod na odbornosti,
jak teda prirodzeně mezi nimi budou lidi z konzervativního a i liberálního prostředí.
Rábu to tedy dobře, že na Slovensku už byl takový politický chaos,
že ta úřednická vláda byla tedy jediným možným řešením.
A jak k tomu jako procedurálně došlo?
Protože Eduard Heger asi musel nějakým způsobem dát svojí funkci k dispozici?
Přesně tak. Předně, ty už si to zminoval, vláda padla už v prosinci.
Od té doby byla pouze pověřená prezidentkou zuzanou Čaputovou.
Prezidentka nese odpovědnost za vládu Eduarda Hegera.
Slíbila, že to pověřením se bere, pokud budou zásadně se lhávat.
A už bylo několik momentů, kdy k tomu Čaputová byla vyzývaná,
aby odebrala pověření a jmenovala úřednickou vládu.
Ale ta aktuální rozbuška to je kauza ministra Zemědělství Samuela Vlčaná.
Opoziční strana směr před pouhými šesti dny ve středu.
Zvěřena, že vlčanova firma, kterou on spolůvlastní,
získala dotaci od strajnického kolegi nebo vládního kolegi
od ministra životního prostředí, což je.
Ta dotaci byla ve více asi 1,4 milionů euro, to je 33 milionů korun.
A to by už politikom nebol.
A k někdo má problém s tím, aby ta firma dostala dotaci
u pokáli, já som aktívny politikom, tak s politiky definitivně odchádzám.
A to vrhlo stín prakticky na celou vládu, na to, jak vláda funguje,
jaké praktiky se tam odehrávají.
Je to typická kauza neoddielení biznesových a politických zájmů,
pro které politik tedy odchází.
A pro Hegerovu vládu to znamená, že prišla už od 3. ministra.
Už teď řídí dva rezorty, rezort financí a zdravotnictví.
A k tomu ještě v Pahatek rezugnoval další minister, minister zahraničních věcí.
Takže je tady ještě ten problém, že do pověřené vlády
nelze podle slovenské ústavy přivádít nové lidi, lidi mimo kabinet,
musela by se tak přeslap přerozdělit mezi ty stávající členy kabinetu.
Takže Čaputova už v dubnu a vyzovala, že personální nestabilitu
bude také považovat za selhání vlády, a proto přistoupila
k tomuhle momentu, odebrala pověření Eduardu Hegerový.
On sam tedy nejprve vystoupila dalného, že to pověření vrací,
což tohle není něco, na co on má pravo moc.
Rozhodl jsem se pred to, Pani prezidentku, požijadajt o zbaveně pověrenia
a tak prenechať Pani prezidentke priestor, pokusit sa z úradnickou vládov,
stabilně a v pokoji, privě slovenskou, k demokratickým parlamentním volbám.
Tak vy jako symbolický akt, Pani prezidentko, tady ta funkcie a teď rozhodněte.
Já jsem s tím v souladu.
Možná to byla spíš marketingový tach, kdát nebo,
že mám situaci pod kontrolou, ale ve skutečnosti,

ta vláda zůstává ešte dojmenování té úřednické vlády u moci
a tu pravo moc má čistě prezidentka Čaputová.
Takže Eduardu Hegerovy se ta vláda vlastně úplně rozdrobila pod rukama.
Nejdřív odešli tím ministři za SAS, za svobodu a solidaritu, to bylo ještě loni.
No a od té doby, jak říkáš, tak odcházely další ministři.
V současné chvíli chybyli čtyři ministři, dvě rezorty z toho zastával Eduard Heger
a další dva by se museli případně obsadit, pokud by vláda měla zůstat úmocí,
ale jak říkám, té nechauzu byl na tolik velký a ta nestabilita vyvolená,
tím je to odchody byla na tolik velká, že to Heger nemohl ustát.
On je obecně považovaný v té domácí politice, spíš za slabšího a nerozhodného přeměra,
který nemá tu vládu tak v hrsti, řekneme, nedrží, tak silně pohromadě.
Vždycky volil spíš strategii, že se snažit příkladem a být nekonfliktní,
aby ostatní politici a jeho kolegové od něj převzali tu vyšší politickou kulturu,
ale už sám přiznal, že se mu to nedarí, že to nebyla správná,
strategii je jenom přihlížet na hádky jeho kvalitní partnerů.
Slovenskou je o vážné krize. Je v krize chaosu. Chaos jsme přinesli. Ano, přiznávám.
Na chaosu mám nepochybně svoj podíl vyni a já.
Plus je tady samozřejmě velký tlak opozice na konkrétní ministry, to trvá dlouhou dobu.
A je třeba vnímat, že mezi tím dochází také k rozpadu parlamentních stran, odešla z koalice SAS,
ta zůstává tedy v celku, ale rozpadá se strana za lidi.
To je čtvrtákovaliční strana, na kterou se často zapomínal.
A tam má v tuhle chvíli v parlamentu Ušinom více premiérku a jednu poslankiní.
Ze strany Olanos, obyčejních lidí, odešla část nespokojených poslanců,
kteří odmítali dál spolupracovat s šéfem Olano Igorem Matovičem.
A pak samozřejmě i Eduard Heger sám si založil vlastní stranu demokrati a odešel.
Takže tam je velké štěpení a tenhle veš, který haus přispěl k tomu pádu Hegerovy vlády.
Tak, jak jsem říkal, přichází čas prezidentky Zuzany Čaputové.
Tamá teď tu moc se stavit úřednickou vládu, první v historii, samostatné historii Slovenska.
Ona si vybrala za předsedu.
Té úřednické vlády více guvernéra Centrální Banky na Slovensku Ludovýta Odora.
Vroč?
To je člověk, který je považovaný za schopného úředníka, za odborníka, má renomé v ekromických
kruzích.
Tedy více guvernéra Centrální Banky, a on tam působil dlouhodobě,
je považovaný za pragmatika, který se zakládá na datech, na analízách,
má za sebou působení ve státní správě, podílel se na duchodové reformie, dalších reformách.
Má zkušenosti také z toho, že byl poradcem přeměrky i vety radíčové.
Je to nezávislý nestraník, který může být přijatelný pro politiky z obou stran spektra,
nebo ze všech koutů slovenského politického spektra.
Zajímavé je, že deník N, slovenský deník N, teď zveřejnil průzkum, který dělal už v lednu,
podle kterého je odor o něco víc akceptovaný progres v ními lidmi,
ale většina slováků ho pochopitelně vůbec nezná.
Takže je to takový neznámý úředník, který je známý spí v těch odborních kruzích.
O jeho iméně se spekulovalo už měsíce.

Zuzena Čaputová byla přichystaná na tu případnou situaci, kdy bude muset imenovat úřednickou vládu

a měla připravený seznam ministru.

Ty tedy ještě neoznámel, bude to dělat v těch následujících dnech

a zatím nám dala jenom to jméno ludový odor.

On by mohl do té parlamentní a politické džungle přivést trošku k lidu.

Myslíš si? Myslíš, že bude na tolik silná osobnost,

že dokáže ukočidovat tu rozštěpenou slovenskou politickou scénu.

Není teď příležitost pro nějaké třeba zákulisní hráče, aby se choupili moci.

To se uvidí a těch aspektů, které do toho budou promovat bude spousta.

Je to o tom, že jeho vláda bude muset představit programové prohlášení do 30 dní předstoupit před parlament a bude žádat od úvěru.

Pokud ty nezíská, tak to samozřejmě může otrást jeho pozicí.

Máme pět měsíců do voleb, možná se to ani nestihne.

Ona by ta vláda, pak případně vládla v demisi, nebo by to opět pověřená vláda, prezidentka by odvolala, pak by znovu pověřila vládní tým, až do těch voleb.

Zajímavý moment byl, když prezidentka Čaputová měla to prohlášení,

ve kterém oznamovala tento svůj krok, tak varovala před dalšími dezinformacemi a ležemi o takzvaném progresivním puči.

Některí politici dlouhodobě zasevají myšlenku,

že prezidentka chce u řednickou vládu, že to je její cíl,

že chce vládnout ve prospěch progresivních stran, nebo liberálních stran.

Je nebezpečné a bezohrádné k občanom šířit klamství a tím vopret spohybnevať vládu, ktorou je potrebné výmenovat.

Tak Čaputová právě varovala předtímto a záležití,

jestli politické strany vyslyší takhle její apel

a nebo budou na ludoví ta odora útočit a budou pokračovat

v těch naratyvech, které měly dosud.

Slovensko potrebuje ako sol, stabilitu, poriadok, odbornost a návrat k soušnej politike.

A příležitost pro nějaké ty zákulisní hráče.

Mně to, když napadají tak nějak dvě jména.

Začneme postupně nejprve Boris Kolar,

še v parlamentu, še v konzervativní strany, jsme rodina.

Právě on může být, tím nejmnějši mužem slovenska,

tak to alespoň psal kolega Jakub Grims i rozhlasu, když se stavoval jeho profil.

Slovenští komentátoři už o něm mluví další dobů

jako o tom nejslnějšim politickém hráči

v té současné politické krajině, která tam funguje.

Boris Kolar by neměl mít tu sílu, pokud se podíváme na počty poslanců.

On má pokud se nepletu, jeho hnutí jsme rodinami

a teď 16 nebo 17 poslanců ve 150 člené národní radě.

Ale on je dlouhodobě přijatelný partner

pro široké spektrum politických stran.

Je schopný se domluvit, jak z krajní pravěcí
tak s liberály se, kterými ostatně byl v koalici,
stejně tak s konzervativci, obvykle se snaží stát mimo politické spory.
Bylo to tak i před rozpadem čtyř koalice, když se hádala strana SAS a Olano,
tak Boris Kolar vždy stál stranou
a nezastával do toho dělá to takost takové i v téhle krizy.
Samozřejmě, že asi plnění zrovna etické,
to se není úplně OK, ale já to nebude napátať,
to nechc zhodnout ji organičný, které jsem konenit, či tam byl porušený.
On spíš nechává ty ostatní, aby se pobyli mezi sebou,
21. a 3. se dívá.
On si drží tu klidnou kartu v rukách,
snaží se být tím hlasem normálnosti na slovenské politice
a zároveň má své nominanty ve vedení parlamentu,
takže má velkou moc v tom, které z toho množství návrhů,
které zákony se nakonec budou projednávat
v jakém pořadí, které se odsunou bokem,
takže má velký prostor, proto to uzavírat
různé politické dohody.
Mimochodem, když je hlasem normálnosti, má to své opodstatnění,
jako reálný?
Myslím, že to je spíš jeho strategie a taktika,
ale s postavou Borisa Kolára se samozřejmě spojuje
to, co možná už znají čeští posluchači.
On si cestojí v čele konzervativní strany,
ale sam vede zvláštní, řekněme, osobní život má
v túle chvíli čeká 13. dítě s 11. ženou.
Sam se nad tím často směje a vtipkuje,
ale jeho voličům to odčivitně nevadí,
nevím, jestli bych označil zrovna směrodina
a Borisa Kolára za reprezentant a normálnosti,
ale v té politické úrovni je to ta značka,
kterou si snaží držet.
Jestli to už není nakonec, takže ta slovenská
politická scéná je v takovém stavu,
ale už i lidé, kteří jenom stojí opodál,
jsou považováni za normální,
protože připomenuli opět profil Kolára,
který máme na i rozhlasu, tak tu stranu patrně
charakterizuje mimo ten konzervatismus
i odpor proti migracii, po různké aneksy,
krimu Kolár na Facebook psal,
že takovou Havět jím myšlenu Ukraínce
v Evropské unii nechce,

v poslední době zase úplně otočil,
ministerpráce za jeho stranu smérodina
Milan Krainiák je podle sociologa Michaela Vašečky
silným klerikálem.
Je to ta, který spíš jak říkáš
marketingová normálnost?
Rozměto strategie, kterou někteří politici zkouší.
No a teď ten druhý, který mě napad všem velmi dobře známí
Robert Fico, s sociálně demokratického směru,
který se tak nějak vrací asi na scénu,
protože co jsem se tak díval na poslední
předvolební průzkmy, tak jeho popularita stoupá.
Směři je jednička tedka, na Slovensku.
Je tedka už dva měsíce jednička,
on stoupá kontinuálně dlouhé roky,
ale teď vystřídal nedávno před těmi dvema měsíci
vystřídal na čele hlas Petra Pellegriniho,
a má 17,7% podle těch posledních průzkumů,
řekněme necelých 18%.
Tedy hlas ten je taky vlastně oštěpený od směru,
takže sociální demokracie možná levycová témata
může být Robert Fico příští premiér?
Teoreticky by mohl samozřejmě být,
ale osobně očekávám,
že spíš nebo že větší šanci má právě Petra Pellegrini.
Fico je pro velkou část spektra na Slovensku,
nepřijatelný, tak jako existuje
velká část slovenské politiky
na platformě Antimatović, tak se samozřejmě
existuje také silná platforma Antifico.
On si trochu proměnil v těch posledních letech.
Jemu zůstalo vlastně jednom tvrdé a druhého voličů
tím, že se právě odštěpil Petr Pellegrini
se svým hlasem a s těmi umírněnějšími politiky
jeho voliči. To jsou lidé, kterým se stíska,
myslím, voliči Robert Fico,
jsou lidé, kterým se stíska po sociálizmu,
má tam voliče, který by se dali zařadit
trošku na ten okraj, levycový okraj spektra,
ale zároveň silně pro národně smýšlející,
takže on spojuje tu levici s tím krajně pravicovým
spektrům, využívá silnou populistickou retoryku.
A oni se spoléhají tyto naši vládným představiteli a
co tam potom? Podíme pozatváraj to opozicí,

podme zatvorit ústa media, mám hovori a pravdu,
podme urobiť toto, podme toto ukradnúť,
podme toto vypieť hľadajné obstarávaně,
lebo nikto nič nepovē.

Často je nahrani až extremistické retoryky,
ale má veľmi malý koaliciční potenciál, tam se zvažuje,
že by mohlo po voľbách se spojit s krajně pravicovou republikou,
společně by se mohli dostat někam ke 30% podle těch
současných průzkumů, ale Peter Pellegrini
si drží, je otázka jak přesvědčivě a záleží kogo se ptáte,
ale do nějaké míry se dá brát jako demokratická síla,
záleží k kumu on se přikloní, ten má mnohem větší
koaliciční potenciál a může si partnery najít i na té,
řekněme demokratičtější straně.

Směra a hlas se můžou spojit, můžou to být koaliciční partnery.

To je otázka, kterou si už několik let kladou
všichni komentátoři odborníci novináři na Slovensku,
nikdo nevidí těmto dvoum lídrum,

Roberto Veficoviou a Peteru Pellegrinovi, do hlav,
takže těžko říct, to je něco, čím se budeme muset nešat překvapit.

Já se ptám z toho důvodu, že směra a hlas se na jedné věci schodnou,
pokud ne navíc, ale na té jedné teď určitě a totiž,
že by chtěli dřívější předčasné volby.

Oni mají být kolikátého, třicátého září.

Ano.

A oni chtějí, aby byli už o prázdninách.

Přáteleby si už červenec, ale nevím, do jaké míry je to proveditelné,
protože tam existují nějaké zákoné lhuty.

Volby se musí vychlášit tuším 110 dní do předů,
strany musí 90 dní před volbami odevzdat své kandidátní listiny,
takže tam by to bylo už hodně natěstno.

A zároveň vychlášení předčasných voleb
nebo změna toho termínu by vyžadovala 90 hlasů ve sněmovně.

A to je něco, co pravděpodobně tyhle dvě opoziční strany do hromady,
sami na to rozhodně sílu nemají, a partnery proto pravděpodobně nezískají.

No uvidíme, má k tomu být mimořádná schůze sněmovny,
to tíž tedy jednokomorového parlamentu na Slovensku.

Eduard Heger to je ještě meno, na které bychom neměli zapomenout,
protože nebo jinak zapomene se na něj.

Ta jeho vláda byla velmi neoblíbená.

Byla historicky velmi neoblíbená.

On už jítek zdědil po svém bývalém stranickém šefovi Igoru Matovičovi.

Můžeme se na to podívat optikou jeho nové strany, demokrati,
demokraté v průzkumech mají tedka asi 3,5 % podpory.

Pro první zakladan, Ládo?

Já to interpretuje jako snahu distancovace od Igor Matoviče, svého tehdejšího šefa, kterého on dlouhou dobu nekritizoval, byl vyzván k tomu, aby Igor Matoviče, řekneme, umínil, ale v jednu chvíli se rozhodl, že do těch voleb půjde sám, se svojí stranu demokrativon, tedy převzal už existující strukturu jiné strany, ta se přejmenovala, se uzníť demokrati a odešli s ním tuším 3 další ministři, čím se vlastně demokraté stali velmi silnou vládí stranu, ale zároveň mají v průzkumech 3 % takže teď bude mít Hager ještě na vrub, bude mu přičteno to, že neudržel vládu přispívá se k chaosu a on si se snažil nasípat popel na hlavu a přiznat chyby, přiznat ten politický chaos, tu krizi, která na Slovensku je, ale je otázka, jestli to zabere uvoliču a jestli naopak právě teďka ještě z těch 3 % nekles neníš a jestli se na demokrati skutečně nezapomené. Eduard Hager se patrně předbokládám chce vrátit po volbách do parlamentu, může se stáče se tam nedostane, že se bývalý premiér se svojí novou stranou, kterou založil, protože v obyčejných lidech viděl neobyčejného Igor Matoviče a nechtěl s ním jít už nic moc polečného, že zmizí jste slovenské politické scény. Ono to, že by se nedostal bývalý premiér do parlamentu, nebude nic zvláštního, on to bude velký souboj premiérů, bývalých premiérů, Robert Vico je bývalý premiér, Peter Pellegrini je bývalý premiér, Igor Matoviči je bývalý premiér, Hager je bývalý premiér, do toho se do souboje předal také Mikula Zurinda, který také nemá žádná vysoká čísla, je dost možné, že se nedostanou dva bývalý premiérů do parlamentu, ale pak je tady ještě naděje toho, řekněme, někdy se to nazývá demokratickým dábohem, někdy slovenskou pravidcí, to jsou v tuhle chvíli velmi roztríštěné síly, které se snaží spojovat, a už se o to mluví měsíce, zatím to spíš připomíná dezintegraci těch existujících stran, než že by se někdo opravdu spojoval, které se spojují ty národovecké síly, tam se podařilo vytvořit nějaké předvolební koalice,

ale například hegerovi demokrati by se mohli spojit
s křesťansko-demokratickým hnutím
a společně by pravděpodobně se dostali
přes ten 5% prách a mohli by v parlamentu být.
Takže tomu rozumím tak,
že se letos po prázdninách pravděpodobně,
pokud se to nezmění,
schyluje k velké bitvě bývalých premiérů na Slovensku?
Co víme teď ještě v tuhle chvíli,
je, že Slovenskou čeká divoké léto,
předvolební léto, letní kampani,
a pak tedy konečně ty předčasné volby 30. září.
Tak moc díky, Ládiu,
že jsme to mohli probrat společně,
včasný návrat do Bratí Slavia
a zase se určitě uslyšíme.
Děkuju a díky za pozvání na Slyšenou.
Tohle už je všechno z Vinohradské 12.
z pravodajského podkástu Českého rozhlasu.
Dnes sládkou novákem naším z pravodajem na Slovensku.
Rozebrali jsme,
že Slovenskou bude mít poprvé úřednickou vládu
a zajímalo mě,
jak se tam chystají na předčasné parlamentní volby.
Sledujte nás, poslouchejte nás,
píšte nám třeba na e-mail
vinohradská12.zavináč.rozhlas.cz
Chystáme pro vás další epizody,
další z pravodajská témata
tak si jen nechte ujít na webu
irozhlas.cz
nebo v podkástových aplikacích.
Náslyšenou zítra.